ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 27ης Ιανουαρίου 2006

κατόπιν αιτήματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
σχετικά με σχέδιο νόμου που τροποποιεί τους περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου νόμους του 2002 και 2003

(CON/2006/4)

Στις 30 Νοεμβρίου 2005 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) αίτημα για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με σχέδιο νόμου που τροποποιεί τους περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου νόμους του 2002 και 2003 (εφεξής «σχέδιο νόμου»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1, πρώτη, τρίτη, τέταρτη και πέμπτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[1], δεδομένου ότι το σχέδιο νόμου αφορά νομισματικά θέματα, μία εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ), τη συλλογή στατιστικών στοιχείων και τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη περίοδος του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1 Γενικές παρατηρήσεις

1.1 Η ΕΚΤ επικροτεί το περιεχόμενο του σχεδίου νόμου, βασικός σκοπός του οποίου είναι η επίτευξη της συμβατότητας των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου νόμων του 2002 και 2003 (εφεξής «περί της ΚΤΚ νόμος») με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και, με τον τρόπο αυτό, η θέση μιας στέρεης βάσης για τη νομική ενσωμάτωση της ΚΤΚ στο Ευρωσύστημα, όταν η Κύπρος υιοθετήσει το ευρώ.

2 Ελεγκτική υπηρεσία και γενικός ελεγκτής

2.1 Το άρθρο 52 του σχεδίου νόμου τροποποιεί το άρθρο 60 εδάφιο 1 του περί της ΚΤΚ νόμου («Έλεγχος ετήσιων οικονομικών καταστάσεων»), ορίζοντας ότι «Οι ετήσιες οικονομικές

1 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

καταστάσεις της Τράπεζας ελέγχονται από ανεξάρτητους εξωτερικούς ελεγκτές σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του [κ]αταστατικού». Το άρθρο 27 του καταστατικού προβλέπει ότι οι λογαριασμοί των ΕθνΚΤ των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ (εφεξής «ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος») ελέγχονται από ελεγκτές (i) ανεξάρτητους και (ii) εξωτερικούς. Οι προϋποθέσεις αυτές έχουν την έννοια ότι οι ελεγκτές πρέπει να είναι ανεξάρτητοι και εξωτερικοί σε σχέση (i) με την ΕΚΤ και (ii) με τις ΕθνΚΤ και τους μετόχους τους. Σύμφωνα με καθιερωμένη πρακτική, ως εξωτερικοί ελεγκτές των ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος διορίζονται ιδιωτικοί ελεγκτές ή εταιρείες ελεγκτών με καθορισμένη, ανεξάρτητη ελεγκτική θητεία συγκεκριμένης διάρκειας.

2.2 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι, επί του παρόντος, οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΚΤΚ ελέγχονται από το γενικό ελεγκτή και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 116 παράγραφος 4 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ετήσια έκθεση σχετικά με την άσκηση των υπηρεσιών και καθηκόντων του γενικού ελεγκτή υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος μεριμνά για την κατάθεσή της ενώπιον της Βουλής. Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 115 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ελεγκτική υπηρεσία της Δημοκρατίας αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία, ο δε γενικός ελεγκτής δεν αποχωρεί από την υπηρεσία ούτε απολύεται από τη θέση του, παρά μόνο υπό τους όρους και με τον τρόπο που προβλέπονται για τους δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Σύμφωνα με το άρθρο 116 παράγραφος 1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο γενικός ελεγκτής ελέγχει *εν ονόματι της Δημοκρατίας* κάθε πληρωμή ή είσπραξη και κάθε λογαριασμό χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθεισών από τη Δημοκρατία ή για λογαριασμό της υποχρεώσεων. Συνεπώς, παρά την ανεξαρτησία του γενικού ελεγκτή, όπως αυτή κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ελεγκτική υπηρεσία της Δημοκρατίας δεν αποτελεί εξωτερικό ελεγκτή κατά την έννοια του άρθρου 27.1 του καταστατικού, αλλά ανεξάρτητη κυπριακή δημόσια υπηρεσία.

2.3 Υπό το φως των παραπάνω, ως εξωτερικός ελεγκτής της ΚΤΚ για το μέλλον θα πρέπει να διοριστεί φορέας διαφορετικός της ελεγκτικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Ωστόσο, αυτό δεν θα εμποδίσει την ελεγκτική υπηρεσία της Δημοκρατίας από το να εξακολουθήσει να ασκεί ελεγκτική λειτουργία, υπό την προϋπόθεση ότι οι ελεγκτικές της δραστηριότητες (i) δεν παρεμβαίνουν στον έλεγχο των σχετιζόμενων με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) καθηκόντων της ΚΤΚ, που θα διεξάγουν οι ανεξάρτητοι εξωτερικοί ελεγκτές της ΚΤΚ, τους οποίους θα εγκρίνει το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 27 του καταστατικού, και (ii) δεν διακυβεύουν την ανεξαρτησία της ΚΤΚ[2]. Η ΕΚΤ παρατηρεί εν προκειμένω ότι, επί του παρόντος, ορισμένες ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος υπόκεινται σε παρόμοιο συμπληρωματικό εξωτερικό έλεγχο που εκφεύγει του ρυθμιστικού πεδίου του άρθρου 27 του καταστατικού.

---

2 Βλ. παραγράφους 5 έως 7 της γνώμης CON/2002/22 της ΕΚΤ της 2ας Σεπτεμβρίου 2002 η οποία εκδόθηκε κατόπιν αιτήματος του υπουργείου Οικονομικών της Σουηδίας σχετικά με σχέδιο νομοθετικής διάταξης περί δημιουργίας του εθνικού ελεγκτικού φορέα και με τροποποιήσεις του νόμου περί της Sveriges Riksbank (1988:1385).

3 Εφαρμογή υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών στην περίπτωση των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων

3.1 Το σχέδιο νόμου τροποποιεί το άρθρο 2 του περί της ΚΤΚ νόμου («Ερμηνεία»), μεταξύ άλλων με την εισαγωγή νέου ορισμού της έννοιας «πιστωτικό ίδρυμα», ο οποίος περιλαμβάνει τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, τις τράπεζες και τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. Η ΕΚΤ επικροτεί τον διευρυμένο αυτό ορισμό του πιστωτικού ιδρύματος, ο οποίος συνάδει με πλείονες πρόσφατες γνώμες που η ίδια έχει εκδώσει[3] και προνοεί ήδη για τη μελλοντική ενσωμάτωση στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών της ΚΤΚ των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία έως τις 31 Δεκεμβρίου 2007[4] απολαύουν παρέκκλισης όσον αφορά την εφαρμογή της ενοποιημένης τραπεζικής οδηγίας[5]. Η εν λόγω τροποποίηση αντανακλάται εξάλλου στο αναθεωρούμενο άρθρο 41 εδάφιο 1 του περί της ΚΤΚ νόμου. Η ενσωμάτωση των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών της ΚΤΚ αναμένεται ότι θα καταστήσει ομαλότερη τη μετάβασή τους στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

4 Εχέγγυα κατά της νομισματικής χρηματοδότησης

4.1 Το άρθρο 46 εδάφιο 3 του περί της ΚΤΚ νόμου («Καταθέσεις») προβλέπει ότι η ΚΤΚ δύναται να παρέχει χορηγήσεις ή δάνεια, με εξασφάλιση, σε τράπεζες για καθορισμένες περιόδους και για σκοπούς που η ίδια δύναται να καθορίζει. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι σκοπός της εν λόγω διάταξης είναι η πρόβλεψη της δυνατότητας έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα. Η ίδια παρατηρεί ότι, παρόλο που παρόμοιες διατάξεις απαντώνται στα καταστατικά πλειόνων ΕθνΚΤ, ενδείκνυται η προσθήκη επιφύλαξης στο άρθρο 46 εδάφιο 3, σύμφωνα με την οποία τέτοιες χορηγήσεις και δάνεια θα πρέπει να παρέχονται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη

---

3 Βλ. παράγραφο 15 της γνώμης CON/2005/35 της ΕΚΤ της 10ης Οκτωβρίου 2005 η οποία εκδόθηκε κατόπιν αιτήματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σχετικά με προσχέδιο οδηγίας για την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, καθώς και τις παραγράφους 10 έως 14 της γνώμης CON/2005/8 της ΕΚΤ της 1ης Απριλίου 2005 η οποία εκδόθηκε κατόπιν αιτήματος της Lietuvos bankas αναφορικά με σχέδια διατάξεων περί της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

4 Βλ. παράρτημα VII της πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 819) με τίτλο «Κατάλογος ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 24 της Πράξης Προσχώρησης: Κύπρος», όπου, υπό τον τίτλο 2 (Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών), προβλέπονται τα ακόλουθα: «Στην Κύπρο, η οδηγία 2000/12/ΕΚ δεν εφαρμόζεται στις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και Ταμιευτήρια, εφόσον αυτές δεν έχουν συμμορφωθεί προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, έως την 31η Δεκεμβρίου 2007. Από την ημερομηνία προσχώρησης και μέχρι το τέλος της προαναφερθείσας περιόδου, οι κυπριακές αρχές πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή στην αρχή εκάστου έτους για τον αριθμό των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Ταμιευτηρίων που δεν έχουν συμμορφωθεί ακόμα και, συνεπώς, εξακολουθούν να εξαιρούνται, καθώς και για το μερίδιο της αγοράς που κατέχουν».

5 Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 126 της 26.5.2000), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2004/39/ΕΚ (ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1).

συμμετοχή της ΚΤΚ στο ΕΣΚΤ. Εξάλλου, πρέπει να διασφαλίζεται η τήρηση της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης που προβλέπει το άρθρο 101 της συνθήκης.

4.2 Το άρθρο 49 εδάφιο 1 του περί της ΚΤΚ νόμου («Απαγόρευση πιστωτικών διευκολύνσεων στην Κυβέρνηση») προβλέπει την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης, χωρίς, ωστόσο, να παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου. Ο περί της ΚΤΚ νόμος θα πρέπει να ορίζει ότι η απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης απορρέει από το άρθρο 101 της συνθήκης και ότι οι έννοιες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της εν λόγω απαγόρευσης προσδιορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη συνθήκη[6]. Η υπό θεώρηση διάταξη θα μπορούσε επίσης να διαγραφεί, δεδομένου ότι οι σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, ήτοι το άρθρο 101 της συνθήκης και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3603/93, έχουν άμεση εφαρμογή στα κράτη μέλη.

5 Σχόλια τεχνικής φύσης

5.1 *Υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων*

Το σχέδιο νόμου τροποποιεί το άρθρο 64 του περί της ΚΤΚ νόμου («Υποχρέωση παροχής στοιχείων για την κατάρτιση του ισοζυγίου πληρωμών»), μεταξύ άλλων με την εισαγωγή επιφύλαξης που αναγνωρίζει την προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί στις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που θεσπίζει η ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 5 του καταστατικού. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι η γενική αυτή επιφύλαξη θα μπορούσε να εισαχθεί, αντ' αυτού, στο άρθρο 63 του περί της ΚΤΚ νόμου («Υποχρέωση παροχής στοιχείων στην Τράπεζα»), δεδομένου ότι η προτεραιότητα ως προς τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που θεσπίζει η ΕΚΤ δεν αφορά μόνο τα στατιστικά στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών και τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς των επιμέρους τομέων της οικονομίας, αλλά στο σύνολό του το φάσμα των στατιστικών πληροφοριών που ενδιαφέρουν την ΕΚΤ και που καταλαμβάνονται από το άρθρο 63 του περί της ΚΤΚ νόμου. Κατά τα λοιπά, η ΕΚΤ συμφωνεί με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις όσον αφορά τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που καθορίζει η ΚΤΚ.

5.2 *Συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών*

5.2.1 Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι, παρόλο που το σχέδιο νόμου καταργεί την Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής και προβλέπει ότι ο διοικητής της ΚΤΚ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των εξουσιών που ανατίθενται στην ΚΤΚ σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης και του καταστατικού, το ίδιο δεν προβλέπει ρητά σε ποιο φορέα θα

6 Βλ. άρθρο 103 παράγραφος 2 της συνθήκης και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου ης 13ης Δεκεμβρίου 1993 για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης (ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1).

περιέλθουν οι σημερινές αρμοδιότητες της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής όσον αφορά την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών, όταν η Κύπρος υιοθετήσει το ευρώ. Χάριν διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου, η ΕΚΤ καλεί εν προκειμένω την ΚΤΚ να εξετάσει τη δυνατότητα ρητής απονομής της αρμοδιότητας επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών στο διοικητή ή στο διοικητικό συμβούλιο της ΚΤΚ.

5.2.2 Το σχέδιο νόμου τροποποιεί το άρθρο 6 εδάφιο 2 στοιχείο ζ) του περί της ΚΤΚ νόμου, το οποίο πλέον ορίζει ότι μία από τις βασικές αρμοδιότητες της ΚΤΚ είναι η προώθηση, ρύθμιση και επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών. Για λόγους σαφήνειας, η ΕΚΤ θεωρεί ότι η εν λόγω διάταξη θα πρέπει, εκτός από τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών, να αναφέρεται και σε συστήματα συμψηφισμού.

5.3 *Μέσα νομισματικής πολιτικής*

5.3.1 Το σχέδιο νόμου εισάγει στον περί της ΚΤΚ νόμο νέο άρθρο 42, το οποίο ορίζει ότι «Η Τράπεζα δύναται να εκδίδει αξιόγραφα για σκοπούς παρέμβασης στην αγορά χρήματος». Η ΕΚΤ παρατηρεί ότι η για σκοπούς νομισματικής πολιτικής έκδοση αξιογράφων από επιμέρους ΕθνΚΤ *μετά* την υιοθέτηση του ευρώ από τα οικεία κράτη μέλη υπόκειται στους κανόνες του Ευρωσυστήματος όσον αφορά τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής, και αυτό θα πρέπει να αντανακλάται σαφώς στον περί της ΚΤΚ νόμο.

5.3.2 Όσον αφορά το άρθρο 41 του περί της ΚΤΚ νόμου («Υποχρέωση τραπεζών προς διατήρηση ελάχιστου ενεργητικού στην Τράπεζα»), όπως τροποποιείται από το σχέδιο νόμου, η ΕΚΤ καλεί την ΚΤΚ να εξετάσει τη δυνατότητα (i) αναφοράς του προτεινόμενου νέου κειμένου αποκλειστικά σε «ελάχιστα αποθεματικά», χάριν συνοχής και ασφάλειας δικαίου, αντί της παράλληλης αναφοράς σε «ελάχιστα αποθεματικά» και «υποχρεωτικά αποθεματικά», στην οποία προβαίνει το άρθρο 35 του σχεδίου νόμου, και (ii) προσθήκης αναφοράς στο άρθρο 19 του καταστατικού ή, άλλως, αναδιατύπωσης του νέου άρθρου 41 του περί της ΚΤΚ νόμου χάριν ασφάλειας δικαίου, δεδομένου ότι η προτεινόμενη διατύπωση στο άρθρο 36 του σχεδίου νόμου είναι γενικόλογη και δεν προσδιορίζει την πηγή προέλευσης των κανόνων στους οποίους παραπέμπει.

5.4 *Αναφορές στην κυπριακή λίρα*

Το σχέδιο νόμου τροποποιεί το άρθρο 28 του περί της ΚΤΚ νόμου με σκοπό την αντικατάσταση των αναφορών του εν λόγω νόμου στην κυπριακή λίρα από αναφορές στο «ευρώ». Η ΕΚΤ θεωρεί ότι η διάταξη αυτή είναι περιττή, δεδομένου ότι, από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ από την Κύπρο και εφεξής, κάθε αναφορά κυπριακών νομικών πράξεων και λοιπών νομικών κειμένων στην κυπριακή εθνική νομισματική μονάδα θα νοείται αυτομάτως ως αναφορά στο ενιαίο νόμισμα,

σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 974/98 του Συμβουλίου της 3ης Μαΐου 1998 για την εισαγωγή του ευρώ[7].

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευτεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 27 Ιανουαρίου 2006.

[υπογραφή]

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET

7 ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 1. Κανονισμός, όπως τροποποιείται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2596/2000 (ΕΕ L 300 της 29.11.2000, σ. 2). Το συμπέρασμα αυτό ενισχύει και η διατύπωση της αιτιολογικής σκέψης 7 του κανονισμού αριθ. 1103/97 του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997 σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ (ΕΕ L 162 της 19.6.1997, σ. 1), όπως τροποποιείται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2595/2000 (ΕΕ L 300 της 29.11.2000, σ. 1).